

530. Plenární zasedání EHSV s komisařem Vytenisem Andriukaitisem

Ve dnech 6. – 7. 12. 2017 se konalo v Bruselu 320. Plenární zasedání EHSV. Hostem zasedání byl **Vytenis ANDRIUKAITIS**, evropský komisař pro zdraví a bezpečnost potravin, který se zúčastnil diskuse o příspěvku občanské společnosti k vypracování komplexní politiky EU v oblasti potravin, v souvislosti se stanoviskem:

NAT/711 Příspěvek občanské společnosti k vypracování komplexní politiky EU v oblasti potravin

EHSV ve svém nedávném průzkumném stanovisku „Udržitelnější potravinové systémy“, které bylo vypracováno na žádost nizozemského předsednictví EU a přijato v květnu 2016, vyzval k zavedení komplexní politiky v oblasti potravin, jejímž cílem bude zajištění lepší soudržnosti a integrace cílů a nástrojů politiky EU týkajících se potravin při zohlednění tří pilířů udržitelnosti.

Cílem nového stanoviska z vlastní iniciativy je určit stávající výzvy, nesrovnalosti v oblasti politik a překážky bránící zaujetí ucelenějšího přístupu k politice v oblasti potravin na úrovni EU, poskytnout příklady probíhajícího přechodu k udržitelnějším politikám v oblasti potravin na místní, regionální a celostátní úrovni, zdůraznit úlohu občanské společnosti při vytváření partnerství mezi zainteresovanými stranami v potravinovém řetězci, a definovat, jak by měla vypadat komplexní politika v oblasti potravin pro EU, včetně orientačního časového plánu.

530. Plenární EHSV zasedání dále projednalo a přijalo tato pro zaměstnavatele a podnikatele relevantní stanoviska:

- **CCMI/154 Program rozvoje evropského obranného průmyslu**
- **CCMI/155 Vznik Evropského obranného fondu**
- **SOC/560 Udržitelné systémy sociálního zabezpečení a sociální ochrany v digitálním věku**
- **REX/486 Klíčová úloha obchodu a investic při plnění a provádění cílů udržitelného rozvoje.**
- **TEN/644 Statistika železniční dopravy**
- **TEN/638 Vozidla najatá bez řidiče pro silniční přepravu zboží**
- **SOC/529 Rovnováha mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob**
- **ECO/448 Přizpůsobení zdrojů pro dosažení cílů politiky soudržnosti**

Přijatá stanoviska na 530. Plenárním zasedání EHSV:

- **CCMI/154 Program rozvoje evropského obranného průmyslu**

Evropská obranná politika byla v politických směrech předsedy Junckera z července 2014 označena za hlavní politickou prioritu. Tuto skutečnost je třeba vnímat rovněž v souvislosti s tím, že po desetiletích míru a stability čelí Unie zvýšené nestabilitě a novým bezpečnostním hrozbám.

Návrh na vytvoření *Programu rozvoje evropského obranného průmyslu* je zaměřen na posílení konkurenceschopnosti a zvýšení míry inovací v obranném průmyslu Unie včetně kybernetické obrany. To je možné provést zejména podporou lepšího využívání výsledků výzkumu v oblasti obrany, prosazováním spolupráce mezi podniky na vývoji obranných produktů a technologií a mobilizací úsilí členských států o spolupráci s cílem zajistit, aby technologicko-průmyslová základna obranného průmyslu EU dokázala plně vyhovět jejím současným a budoucím potřebám v oblasti bezpečnosti.

- EHSV důrazně podporuje spuštění Programu rozvoje evropského obranného průmyslu.
- EHSV považuje za zásadní nový přístup, který považuje rámec stálé strukturované spolupráce (PESCO) za primární nástroj Lisabonské smlouvy, schopný působit jako politický inkubátor, v němž se bude budovat evropská obrana, a který má povzbudit ochotu a úsilí členských států v souladu s čl. 42 odst. 6 a článkem 46 Smlouvy o EU a s protokolem 10 Smlouvy.
- EHSV se domnívá, že nařízení o Programu rozvoje evropského obranného průmyslu by mělo být součástí společné strategické průmyslové vize, která zajistí účinné zapojení evropských výrobců a uživatelů z minimálně tří členských států do financovaných projektů a nákupů výrobků a služeb.
- EHSV považuje za nezbytné zajistit takové řízení Programu rozvoje evropského obranného průmyslu, jež dokáže definovat společné a konkrétní cíle prostřednictvím poradního výboru složeného z odborníků z oblasti průmyslu, který vybere prioritní otázky určené k zahrnutí do pracovního programu, a řídicího výboru, složeného ze zástupců členských států.
V nařízení je třeba zajistit:
 - odpovídající zeměpisnou rovnováhu mezi evropskými zeměmi,
 - výrazný podíl účasti menších společností,
 - odstranění nejisté situace pracovníků evropské technologické a průmyslové základny obrany s cílem potvrdit oprávněnost financování EU,
 - respektování sociálních a environmentálních norem, zejména pokud jde o ekologický design a bezpečnost při práci, s cílem zaručit dovednosti v odvětví,
 - transparentní možnost účastnit se Programu rozvoje evropského obranného průmyslu pro všechny podniky v EU nezávisle na jejich sídle a velikosti.
- **CCMI/155 Vznik Evropského obranného fondu**

Prostředí evropského obranného je charakterizováno nedostatečnou úrovní a kvalitou investic do rozvoje a získávání budoucích schopností. Členské státy dostatečně nespolupracují a více než 80 % veřejných zakázek a 90 % výzkumu a technologického vývoje se uskutečňuje na vnitrostátní úrovni. Přetrvává vysoká míra roztržitosti – v Evropě je 178 různých zbraňových systémů oproti 30 v USA. Příliš malá koordinace v obranném plánování vede k neefektivnímu využívání peněz daňových poplatníků, zbytečné duplicitě a neoptimálnímu rozmístění obranných sil. V jednotlivých členských státech se výše výdajů na obranu značně liší. K realizaci společných obranných schopností je třeba větší solidarity, mimo jiné i s využitím rozpočtu Unie.

- EHSV důrazně doporučuje, aby členské státy a Evropská komise využívaly Evropský obranný fond k udržení klíčových průmyslových schopností na evropské půdě a aby zajistily, že evropské finanční prostředky budou vynakládány na evropský výzkum a vývoj a na nákup evropských zbraňových systémů.
- EHSV podporuje přístup Evropského obranného fondu zaměřený na konkurenceschopnost, který zajistí nejen přístup všech členských států, ale i financování projektů, které přinesou přidanou hodnotu a špičkové technologie.
- EHSV oceňuje zvláštní pozornost, kterou stávající návrh věnuje malým a středním podnikům bez ohledu na to, ze které země pocházejí. EHSV by rovněž přivítal mechanismy pro zapojení malých a středních podniků, jako je například systém bonusů, které by posílily přeshraniční spolupráci malých a středních podniků.
- EHSV je pevně přesvědčen, že je nezbytné vybudovat silné klíčové schopnosti, které budou podporovat evropské zájmy.
- EHSV doporučuje, aby ve výzvách k podávání návrhů v rámci zadávání veřejných zakázek byly zohledňovány přísné závazné sociální a environmentální normy.
- EHSV se domnívá, že správa Evropského obranného fondu musí být ustanovena co nejdříve a měla by zahrnovat Evropskou unii, Evropskou obrannou agenturu a členské státy, jakož i toto odvětví.

- EHSV doporučuje prozkoumat možnost zvýšení minimálního počtu zemí účastnících se způsobilého projektu na tři s tím, jak se bude program Evropského obranného fondu dále vyvíjet.
 - EHSV doporučuje, aby bylo možné využívat vzdělávací programy spolufinancované Evropskou unií v počátečních fázích vývoje projektů financovaných v rámci okna schopností.
- **SOC/560 Udržitelné systémy sociálního zabezpečení a sociální ochrany v digitálním věku**

Systémy sociálního zabezpečení v Evropě, jak je známe dnes, byly vytvořeny před více než půl stoletím. Jsou založeny na přímém vztahu s trhem práce a jsou často financovány z příspěvků zaměstnanců a zaměstnavatelů. Digitalizace přinesla a bude i nadále přinášet zásadní změny trhu práce. Tyto změny se odrážejí ve způsobech zaměstnávání, které se v rostoucí míře odlišují od stálých individuálních pracovních smluv. Jak velké skupiny zaměstnanců z generace narozené v době „baby boomu“ opouštějí trh práce a jsou často nahrazovány zaměstnanci s různými novými formami práce, jako jsou např. smlouvy na nulový počet hodin, smlouvy o práci „na požádání“ a nové profese nebo občanskoprávní smlouvy, budou se systémy sociálního zabezpečení a sociální ochrany ocitát pod tlakem.

EHS doporučuje:

- doporučuje, aby členské státy a evropské soudy nové formy zaměstnání regulovaly, aby bylo možné jasně identifikovat zaměstnavatele i pracovníky. EHSV v tomto smyslu doporučuje používat judikaturu Soudního dvora Evropské unie, která přiznává postavení pracovníka osobám, které sice neměly uzavřenou standardní pracovní smlouvu, ale nachází se v situaci, kdy vyvíjejí závislou výdělečnou činnost;
- je toho názoru, že do rámce diskuse, kterou zahájila Evropská komise ve věci rozvoje evropského pilíře sociálních práv, by mělo být povinně zahrnuto i postavení pracovníků zaměstnaných v nových formách práce, a především uznání jejich postavení a zajištění toho, aby měli náležitý přístup k systémům sociálního zabezpečení a sociální ochrany;
- doporučuje, aby členské státy zvážily propojení elektronických systémů správců vnitrostátních důchodových systémů nebo systémů, které řídí zdravotní pojištění, se systémy správce daně. Členským státům by to umožnilo rychle identifikovat osoby, které sice mají příjem z výdělečné činnosti, ale nejsou pojištěnci veřejného důchodového systému nebo zdravotního pojištění;
- je toho názoru, že členské státy by měly zvážit stanovení právních předpisů zavádějících povinnost platit důchodové pojištění pro všechny osoby, které mají příjem z výdělečné činnosti;
- žádá členské státy, aby hledaly řešení pro financování systémů sociálního zabezpečení způsoby, které by zajistily jejich udržitelnost, ale reagovaly by i na potřebu poskytnout přístup k těmto systémům osobám, které vyvíjejí činnost v nových formách práce. Aby byla i v budoucnu zaručena udržitelnost sociálních systémů a aby se zmírnilo zatížení pracovní síly, mělo by se prozkoumat, zda by k tomu mohla být využita část digitalizační dividendy;

- **REX/486 Klíčová úloha obchodu a investic při plnění a provádění cílů udržitelného rozvoje.**

Agenda OSN2030 nebo provádění cílů udržitelného rozvoje budou jednou z hlavních světových priorit na příštích 15 let, sdělení Komise „Obchod pro všechny“ se jimi však zabývá jen velmi málo. Obchod je konkrétně uveden s ohledem na devět cílů udržitelného rozvoje (avšak pouze jednou v rámci rozvojových cílů tisíciletí). UNCTAD odhaduje, že ke splnění 17 cílů a 169 úkolů bude nutné účinně ze

soukromého sektoru najít přinejmenším dalších 2,5 bilionu USD ročně. Toto stanovisko se bude snažit se tímto dále zabývat a zaměří se na zhodnocení toho, jaká část bude muset pocházet z oblasti obchodu a investic.

V současné době, kdy jsou jednání o dohodě o volném obchodu zpochybňovány a zástupci občanské společnosti ztratili důvěru v tyto dohody, je dále na čase zvážit, do jaké míry jsou do dohod o volném obchodu začleňovány sociální a environmentální aspekty a jak se to může v budoucnu změnit. Je zapotřebí nejen kritické hodnocení pokroku, jehož již bylo dosaženo, ale zejména omezení kapitol o udržitelném rozvoji, jež jsou ve stávajících dohodách. Stejně tak je třeba formulovat návrhy na začlenění skutečných sociálních a environmentálních doložek jakožto nedílné a závazné součásti této dohody s cílem získat podporu pro novou generaci dohod o volném obchodu mezi širokou vrstvou občanské společnosti. Progresivní obchodní dohody by měly zajistit podporu pro provádění cílů udržitelného rozvoje.

- EHSV se domnívá, že cíle udržitelného rozvoje spolu s Pařížskou dohodou (COP 21) zásadně změní celosvětovou obchodní agendu, a to především pokud jde o obchod s průmyslovým zbožím a zemědělskými produkty. Všechna budoucí obchodní jednání EU musí vycházet z potřeby tyto dalekosáhlé dohody provádět.
- EU má jedinečné postavení, co se týče toho, aby se pokračilo s realizací cílů udržitelného rozvoje. Je důvěryhodná jako subjekt, který může sloužit coby účinný most mezi rozvinutými a rozvojovými zeměmi. Je třeba dát větší prioritu rozvoji politik nastíněných ve sdělení Komise s názvem „Další kroky“ a více se soustředit na plné začlenění cílů udržitelného rozvoje „do evropského politického rámce a současných priorit Komise“, a to v případě potřeby ve spolupráci s členskými státy.
- V rozvojových cílech tisíciletí byl obchod zmíněn pouze jednou, avšak cíle udržitelného rozvoje obchod konkrétně zmiňují devětkrát. Naléhavě vybízíme EU, aby vedle přímé činnosti zaměřené na dosažení cílů udržitelného rozvoje zahrnula i obchod a investice příznivé pro tyto cíle.
- EHSV konstatuje, že jelikož cíle udržitelného rozvoje nejsou právně závazné a neexistují mechanismy pro řešení sporů, musí EU na pokroku v jejich realizaci pracovat prostřednictvím svých vlastních politik a činností.
- Vítáme záměr EU poskytovat každoroční aktualizace, i nadále nás však znepokojuje, že se často zdá, že Unie více usiluje o to, ukázat, jak se stávající politiky shodují a překrývají s cíli udržitelného rozvoje, než aby se snažila dosáhnout maximální součinnosti tím, že tyto politiky a činnosti náležitě zaměří a přizpůsobí. Pokud by se EU soustředěněji zaměřila na dosažení cílů udržitelného rozvoje, přineslo by to lepší výsledky.
- Existuje řada klíčových oblastí politiky, u nichž se domníváme, že EU musí vyvinout úsilí pro zajištění plné součinnosti s cíli udržitelného rozvoje. Patří sem obnova dohody z Cotonou o partnerství AKT-EU a také širší interakce EU s těmito regiony. To by mělo výslovně zahrnovat jak cílené budování kapacit na podporu a pomoc s prováděním dohody o usnadnění obchodu a také rozsáhlejší společné strategie EU a členských států pro pomoc na podporu obchodu. Jde o klíčové přispění k iniciativě WTO pro pomoc na podporu obchodu a o její zásadní součást. Tato iniciativa byla navržena s cílem zvýšit schopnost rozvojových zemí využívat příležitosti vyplývající z obchodních dohod. Důležitý bude příspěvek k šestému celkovému hodnocení WTO zaměřený na cíle udržitelného rozvoje.
- Konkrétnější podpory by se mělo dostat také využívání obchodu jako prostředku pro pozvednutí regionální integrace i cílů udržitelného rozvoje, a to především v těch regionech,

kde je teprve třeba dosáhnout dohod o hospodářském partnerství, a to i přesto, že tyto dohody zatím ne zcela naplňují své počáteční přísliby.

- EU by se také v mezích svých pravomocí měla zaměřit na rozvoj větší synergie mezi klíčovými 27 úmluvami týkajícími se programu GSP+ a cílů udržitelného rozvoje.
- EHSV zdůrazňuje, že pokud jde o přispění k realizaci cílů udržitelného rozvoje, má klíčovou úlohu odpovědné chování podniků.
- EHSV naléhavě vyzývá k tomu, aby všechny budoucí mandáty pro kapitoly o obchodu a udržitelném rozvoji v jednáních EU o obchodu a partnerství zahrnovaly zvláštní doložku požadující, aby obě strany všech monitorovacích mechanismů občanské společnosti spolupracovaly na prosazování cílů udržitelného rozvoje a monitorovaly účinky této činnosti.

• **TEN/644 Statistika železniční dopravy**

Komise používá statistické vykazování týkající se železniční dopravy k posuzování účinků unijních opatření prováděných v této oblasti a v případě potřeby k podpoře přípravy nových opatření. Tyto statistiky, jež byly zpočátku kusé a málo podrobné, se vypracovávají od roku 1980. V roce 2003 byly prostřednictvím nového právního aktu, jímž je konkrétně nařízení (ES) č. 91/2003 (tzv. původní předpis), zavedeny podstatné změny a doplnění. Od té doby musí členské státy sbírat a předkládat statistiky, které jsou roční, čtvrtletní nebo pětileté a týkají se přepravy zboží a cestujících, a to na základě určených ukazatelů.

Mezitím byl tento původní předpis pozměněn a doplněn prostřednictvím nařízení č. 1192/2003, č. 219/2009 a č. 2016/2032, což způsobilo, že řada ustanovení je roztroušena jak v původním předpisu, tak v pozdějších pozměňujících aktech.

Komise se spokojila s pouhou „kodifikací“ a obsah jednotlivých předchozích nařízení začlenila do harmonického a soudržného celku beze změny obsahu, s výjimkou vypuštění odstavce 5 ze článku 4 nařízení č. 91/2003, jímž se Komisi přiznává právo podle svého uvážení upravit přílohy uvedeného nařízení, co se týče nepodstatných prvků.

V souladu s cílem účelnosti právních předpisů (REFIT) EHSV souhlasí s iniciativou Komise, ale klade si otázku, zda by dané statistické údaje mohly být lépe zpracovány a stát se součástí ostatních údajů shromážděných Eurostatem v této oblasti.

• **TEN/638 Vozidla najatá bez řidiče pro silniční přepravu zboží**

Směrnice 2006/1/ES o užívání vozidel najatých bez řidiče pro silniční přepravu zboží stanoví minimální úroveň otevření trhu pro užívání vozidel najatých pro přepravu zboží na jednotném trhu. Cílem je přitom i) dosáhnout optimální alokace zdrojů tím, že se omezí plýtvání výrobními faktory a ii) zvýšit flexibilitu a produktivitu dotčených podniků.

Směrnice však zároveň umožňuje členským státům omezit užívání vozidel najatých pro přepravu zboží pro vlastní potřebu, jejichž maximální přípustná hmotnost přesahuje šest tun. Umožňuje rovněž omezení užívání vozidla, které bylo najato v jiném členském státě, než je členský stát, v němž je usazen podnik najímající vozidlo.

Tato omezení mají dopad na účinnost směrnice. Omezení zátěže pro podniky a vyjasnění pravidel je klíčovým cílem Programu EU pro účelnost a účinnost právních předpisů (REFIT), jehož je tento návrh součástí.

Celkově návrh zajišťuje rovný přístup podnikatelů v dopravě v celé EU k trhu pro najatá vozidla. Zajišťuje rovněž jednotný regulační rámec v EU a umožňuje podnikatelům v dopravě provádět jejich dopravní činnost co nejúčinněji.

EHSV vítá tento další krok při odstraňování některých zbývajících překážek bránících účinnému a spravedlivému jednotnému trhu v evropském odvětví silniční nákladní dopravy. V tomto případě se pozměňující směrnice týká usnadnění co nejlepšího využití vozových parků po celé Evropě, zvláště během sezónních špiček, a uskutečňuje minimální úroveň liberalizace. Užívání vozidla najatého v jiném členském státě musí být povoleno na dobu alespoň čtyř měsíců, aby mohly podniky reagovat na dočasný nebo sezónní prudký nárůst poptávky a/nebo nahradit vadná či poškozená vozidla.

Měla by být učiněna opatření s cílem odradit podnikatele od zneužívání nižšího zdanění registrace vozidel v určitých členských státech – jde například o omezení podílu vozového parku jednoho podnikatele, který může být dočasně převeden na přidruženého podnikatele v jiném členském státě. Výbor poukazuje na to, že podstatným problémem v odvětví nákladní dopravy zůstává nelegální kabotáž, a to přestože jsou uplatňovány stále účinnější metody vysledování. Je zde určité riziko, že realizace opatření této směrnice by mohla znesnadnit její odhalování.

- **SOC/529 Rovnováha mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob**

Návrh směrnice o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob zahrnuje:

- zavedení **otcovské dovolené**. Otec / druhý rodič bude moci čerpat otcovskou dovolenou v délce nejméně deseti pracovních dní v období okolo narození dítěte, během níž bude pobírat příspěvek alespoň na úrovni nemocenské;
- posílení **rodičovské dovolené** tím, že po dobu čtyř měsíců bude placena alespoň na úrovni nemocenské a nebude možné ji přenést z jednoho rodiče na druhého. Rodiče budou mít rovněž právo zažádat si o možnost flexibilního využívání této dovolené (na část pracovní doby nebo po částech) a doba, během níž budou moci tuto dovolenou čerpat, bude prodloužena z 8 na 12 let věku dítěte;
- zavedení **pečovatelské dovolené** pro pracovníky pečující o vážně nemocné nebo závislé rodinné příslušníky. Pracující osoby s pečovatelskými povinnostmi budou mít nárok na pět dní za rok placených alespoň na úrovni nemocenské;
- prodloužení práva žádat o **pružné uspořádání pracovní doby** (zkrácený pracovní úvazek, pružnost pracovní doby a pružnost místa výkonu práce) pro všechny pracující rodiče do 12 let věku dítěte a pro osoby pečující o závislé rodinné příslušníky.

Pro doplnění legislativního návrhu zahrnuje tato iniciativa **soubor nelegislativních opatření**, která mají členským státům pomoci při dosahování našich společných cílů. Patří k nim:

- zajištění **ochrany před diskriminací a před propuštěním** pro rodiče (včetně těhotných žen a pracovníků vracějících se z dovolené) a pečující osoby;
- podpora **genderově vyváženého využívání** pracovního volna z rodinných důvodů a pružného uspořádání pracovní doby;
- lepší využívání **evropských fondů** s cílem zkvalitnit služby dlouhodobé péče a služby péče o dítě;
- odstranění **ekonomických faktorů odrazujících od práce** druhou výdělečnou osobu v domácnosti, které ženám brání získat přístup na trh práce nebo pracovat na plný úvazek.

EHSV

- vítá iniciativu Evropské komise, jejímž cílem je zvýšit účast rodičů s dětmi, zejména žen, na trhu práce podporou větší rovnováhy mezi jejich pracovním a soukromým životem, čímž se plně uvolní potenciál jejich dovedností;
- se domnívá, že balíček týkající se rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem představuje krok správným směrem, ale že by se měl v budoucnosti zlepšit na základě odpovídajících posouzení dopadů;
- se rovněž domnívá, že by se návrhy obsažené v balíčku měly dále analyzovat, přičemž by se zohlednila aktuální situace v každém členském státě, jakož i náklady a organizační zátěž pro podniky, zejména pro malé a střední podniky. Měla by se rovněž přijmout tato opatření: potírání stereotypů, šíření osvědčených postupů a příprava národních akčních plánů pro rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem;

- vyzývá sociální partnery v celé Evropě, aby přezkoumali další praktická řešení na podporu rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem, která odpovídá specifickým rysům jejich konkrétního pracoviště;
- věří, že dlouhodobé přínosy převáží nad krátkodobě zvýšenými náklady. Mimoto by měla být dále prozkoumána opatření na podporu malých a středních podniků;
- zdůrazňuje, že je zapotřebí více investovat do vysoce kvalitních, cenově přijatelných a dostupných pečovatelských služeb a zařízení pro každou rodinu, a vyzývá Komisi, aby použila doporučení pro jednotlivé země v rámci evropského semestru a rovněž fondy pro regionální rozvoj s cílem podnítit členské státy, aby zvýšily své úsilí;
- lituje, že se návrh směrnice dostatečně nezabývá daňovými systémy na podporu rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem. Mělo by se zvážit zavedení daňových zvýhodnění, která podpoří pracující rodiče, aby mohli i nadále pracovat.

- **ECO/448 Přizpůsobení zdrojů pro dosažení cílů politiky soudržnosti**

Cílem návrhu je upravit výši prostředků, které jsou k dispozici v rámci cíle Investice pro růst a zaměstnanost a v rámci cíle Evropská územní spolupráce politiky soudržnosti (včetně navýšení Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí do roku 2020 o celkovou částku 1,2 miliardy EUR v běžných cenách), a roční rozpis prostředků na závazky na období 2014–2020. Návrh se omezuje na nezbytné technické úpravy.

Vladimíra Drbalová
Členka RHSV